

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/10/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8109222956
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Klenková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8109222956.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., predsedníčky senátu a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Anny Ilčinovej v právnej veci žalobkyne W. D., bytom R. X, M., právne zastúpenej JUDr. Vladimírom Gürtlerom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Havlíčkova 13, proti žalovaným 1. MVDr. D. Q., bytom S. X, M., 2. W. C., bytom A. XX, M., 3. H. C., bytom A. XX, M., všetci právne zastúpení JUDr. Vladimírom Milasom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Prešove, Masarykova 13, v konaní o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 8C 195/2009-188 zo dňa 4. 10. 2011 takto

rozhodol:

Žalovaní v 1. až 3. rade sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 77,56 Eur na účet JUDr. Vladimíra Gürtlera v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa určil, že výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva (ďalej len LV) č. XXXXX k. ú. M., a to bytu č. X na I. posch. vchod č. X, bytového domu súp. č. 4893 nachádzajúceho sa na ulici R. X v M., stojaceho na pozemku parc. č. 3182 vedeného na LV č. XXXXX k. ú. M. a spoluvlastníckych podielov na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 54/2204 je žalobkyňa. Zároveň uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 523,90 Eur.

V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav, obsah pripojených listinných dôkazov, spisov Okresného súdu Prešov sp. zn. 26D 87/2009, sp. zn. 35U/3/2009, zmluvu o pôžičke zo dňa 2. 8. 2006, zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom práva zo dňa 28. 8. 2006, ako aj ďalšie listinné dôkazy, výsluch svedka JUDr. W. R. a uviedol, že dňa 2. 8. 2006 žalobkyňa s nebohým MVDr. W. A. ako právnym predchodcom žalovaných v 1. až 3. rade, uzavrela zmluvu o pôžičke, na základe ktorej prijala od veriteľa peňažnú pôžičku v sume 160 000 Sk úročenou 10 % úrokom p. a. splatnú dňa 31. 1. 2007. Za účelom zabezpečenia špecifikovanej pohľadávky veriteľa neb. MVDr. W. A., bola uzavretá dňa 28. 8. 2006 zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva, na základe ktorej žalobkyňa previedla k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXXX k. ú. M., a to byt č. X na I. posch. bytového domu súp. č. 4893, na ul. R. č. X v M. a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu, rovnako aj pozemku parc. č. 3182 o veľkosti 54/2204, vlastnícke právo na veriteľa MVDr. W. A..

Podľa článku V. zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva v prípade, že dlžník - žalobkyňa nesplní riadne a včas svoj dlh podľa zmluvy o pôžičke, t. j. tento dlh nesplní úplne v lehote určenej, veriteľ sa stáva trvalým a výlučným vlastníkom nehnuteľností špecifikovaných v čl. II. so všetkými právami patriacimi

vlastníkovi veci v zmysle platných právnych predpisov. Veriteľ z pôžičky MVDr. W. A. zomrel dňa X. X. XXXX. Podľa uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn. 26D 87/2009, Dnot 68/2009 zo dňa 11. 8. 2009 sú právny nástupcami po poručiťovi žalovaní v 1. až 3. rade. Podľa znaleckého posudku č. 85/2009 znalca Ing. B. A., bola hodnota nehnuteľnosti tvoriacich zabezpečenie záväzku na základe zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva zo dňa 28. 8. 2006 v sume 33 700 Eur.

Súd následne poukázal na tvrdenie, žalobkyne, ktorá uviedla, že nebohý veriteľ MVDr. W. A. jej ako dlžníkovi neposkytol súčinnosť potrebnú na splnenie dlhu za účelom prevzatia pôžičky vrátane úrokov, lebo sa nedostavil do miesta jej bydliska. Odmietol prevziať pôžičku a vydať kvitanciu. Z tohto dôvodu nemohla dlh splniť. Následne po smrti nebohého MVDr. W. A. žalobkyňa vyzvala listom žalovaných v 1. až 3. rade, aby jej oznámili číslo účtu, na ktorý môže finančné prostriedky poukázať. Dňa 20. 5. 2009 žalobkyňa uložila sumu 6 769,01 Eur do súdnej úschovy v prospech žalovaných v 1. až 3. rade, ktorá suma bola prijatá uznesením Okresného súdu Prešov pod sp. zn. 35U 3/2009 zo dňa 7. 7. 2009 do súdnej úschovy.

Následne súd citoval ust. § 87 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, ďalej ustanovenia §§ 657, 132, 553, 39, 37 a 3 Občianskeho zákonníka a uviedol, že pôžička je odplatným právnym úkonom. Účelom zabezpečenia zabezpečujúceho prevodu práva je nielen nútiť dlžníka splniť svoj dlh voči veriteľovi, ale pri riadnom a včasnom neuhradení tohto dlhu dať veriteľovi možnosť uspokojiť sa v spojitosti s tou formou zabezpečenia. Súd ďalej poukázal na to, že v čase uzavretia predmetnej zmluvy Občiansky zákonník upravoval zabezpečenie záväzkov prevodom práv výlučne v ust. § 553. Až novelizáciou Občianskeho zákonníka zákonom č. 568/2007 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2008 bolo ustanovenie novelizované a doplnené ďalšími ustanoveniami 553a až 553d. Podľa prechodných ustanovení k úpravám účinným od 1. 1. 2008 v ustanovení § 87j Občianskeho zákonníka, ustanoveniami novely sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. 1. 2008, avšak vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. 1. 2008 sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Z tohto dôvodu súd na vznik predmetnej zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom právach k nehnuteľnostiach, posúdenie nárokov z tejto zmluvy plynúcich, aplikoval ust. § 553 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. 12. 2007.

Súd zdôraznil, že zmluvou o zabezpečovanom prevode práva podľa ust. § 553 Občianskeho zákonníka, postupuje dlžník veriteľovi podmienene svoje právo, ktoré má proti inému, ale zákon nevyklučuje ani prevod práva vecného, vrátane práva vlastníckeho na veriteľa s rozvázovacou podmienkou, že zabezpečený záväzok bude splnený, teda, že splnením dlhu prevedené právo prechádza späť na dlžníka. Ustanovenie hmotného práva nepripúšťa tzv. prepadný záloh. Zabezpečovací prevod práva je bezodplatný a je umožnený ust. § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

V danom prípade si zmluvné strany dojednali v prípade nesplnenia záväzku, že sa bude postupovať podľa čl. V. zmluvy, a to, že veriteľ sa stáva trvalým a výlučným vlastníkom nehnuteľností uvedených v čl. II. zmluvy so všetkými právami patriacimi vlastníkovi veci. Z uvedeného dojednania vyplýva, že žalobkyňa ako dlžníčka a prevádzateľka vlastníckeho práva nemá mať žiaden nárok na vydanie rozdielu medzi hodnotou danej nehnuteľnosti a dlžnou čiastkou vo forme nesplatennej časti pôžičky vrátane jej príslušenstva. V prípade nezaplatenia aj celej pôžičky vo výške 160 000 Sk, k tomu 10 % ročné úroky by mal veriteľ byť definitívnym a výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, ktorej hodnota vyplývajúca zo znaleckého posudku nachádzajúceho sa v dedičskom spise Okresného súdu Prešov sp. zn. 26D 87/2009 mala v roku 2009 predstavovať sumu 33 700 Eur rovnajúcu sa 1 015 246 Sk. Takéto dojednanie účastníkov zmluvy tým obsahuje prvky nedovoleného prepadného zálohu. Podľa názoru súdu prvého stupňa je dojednaním, ktorého obsah i účel je v rozpore s dobrými mravmi v dôsledku čoho je v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka takéto dojednanie absolútne neplatné. Za podstatnú náležitosť zmluvy o zabezpečovanom prevode práva je potrebné považovať také dojednanie, ktoré nie je možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy (§ 41 Občianskeho zákonníka). Podľa názoru súdu je neplatná celá zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva k nehnuteľnosti zo dňa 28. 8. 2006. V tejto súvislosti súd prvého stupňa poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24 Co 346/2009 zo dňa 17. 3. 2010, ako aj na právny záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplývajúci z rozhodnutia sp. zn. 8Sžo 17/2007 zo dňa 16. 7. 2007, podľa ktorého zmluvné dojednanie, ktoré umožňuje zánik vlastníctva pôvodného vlastníka k nehnuteľnosti bez ohľadu na výšku zostatku nesplateného dlhu v čase, keď sa prevod

vlastníckeho práva na veriteľa stane nepodmieneným, svojim účelom a obsahom obchádza zákon, a teda je v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka neplatné.

Súd prvého stupňa preto zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom práva považoval za právny úkon absolútne neplatný a každý kto má na tom naliehavý právny záujem sa môže neplatnosti bez časového obmedzenia odvolávať. Naliehavý právny záujem u žalobkyne bol daný samotnou skutočnosťou, že len rozsudok určujúci vlastnícke právo je pre ňu spôsobilý priniesť priaznivejšie právne postavenie a bude zároveň spôsobilým podkladom pre zápis jej vlastníckeho práva do Katastra nehnuteľností. Okolnosti, za ktorých bola zo strany veriteľa odmietnutá potrebná súčinnosť pri plnení záväzku žalobkyne alebo zaplataenie predmetnej pôžičky žalobkyňou po uplynutí jej splatnosti, súd vzhľadom na vyššie uvedené dôvody absolútnej neplatnosti zmluvy o zabezpečení záväzku práva neskúmal, lebo nemôžu mať vplyv na absolútnu neplatnosť zmluvy, na podklade ktorej vlastnícke právo k bytu žalobkyňa stratila. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa žalobe vyhovel a určil, že žalobkyňa je výlučná vlastníčka nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom sporu.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, že priznal žalobkyňi náhradu trov konania pozostávajúcich zo zaplataených súdnych poplatkov za žalobu vo výške 99,50 Eur, za návrh na nariadenie predbežného opatrenia vo výške 33 Eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 391,40 Eur, ktoré špecifikoval. Celkom z titulu trov konania bola priznaná náhrada vo výške 523,90 Eur.

V zákonom stanovenej lehote podali proti rozsudku odvolanie žalovaní. Namietali nesprávne skutkové zistenia, ako aj nesprávne právne posúdenie. Poukázali na to, že predmetnú nehnuteľnosť nadobudli titulom dedenia po nebohom MVDr. W. A. v dedičskom konaní, čo bolo potvrdené právoplatným rozhodnutím vydaným v dedičskom konaní, uznesením o prejednaní dedičstva po nebohom poručiteľovi sp. zn. 26D 87/2009, Dnot 68/2009 zo dňa 11. 8. 2009. Do času začatia dedičského konania, t. j. až do smrti nebohého poručiteľa nemali vedomosť o akomkoľvek zmluvnom vzťahu medzi nebohým poručiteľom a žalobkyňou. Poukázali na to, že zmluva o pôžičke bola uzavretá dňa 2. 8. 2006 a následne dňa 28. 8. 2006 bola uzavretá zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva. Časové obdobie medzi fyzickým poskytnutím pôžičky a časom podpisu zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva vylučuje akúkoľvek úvahu o tom, že by zo strany žalobkyne sa v prípade zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva jednalo o právny úkon, ktorý by bol uzatvorený nie slobodne, vážne. Rovnako nemožno hovoriť tiesni. Poukázali na to, že absolútne identickú mala zmluvu žalobkyňa so spoločnosťou MAXIMA Finance, s. r. o.. Trvali na tom, že pôžička im dodnes vrátená nebola, že tvrdené skutočnosti o snahe žalobkyne vrátiť finančné prostriedky nebohému veriteľovi boli len účelové, lebo žalobkyňa začala podnikať kroky smerujúce k vráteniu pôžičky až po smrti nebohého veriteľa. Nesúhlasili s posúdením zmluvy o zabezpečovanom prevode práva ako zmluvy, ktorá bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi. Podľa žalovaných súd nesprávne vychádzal z ceny nehnuteľnosti vyplývajúcej z dedičského konania, lebo cena nehnuteľnosti v čase uzavretia zmluvy bola a musela byť nižšia ako v čase smrti nebohého poručiteľa. Ďalej namietali výrok o trovách konania, ktorý považovali za nesprávny z dôvodu, že celý spor vznikol bez ich pričinenia. Navrhli, aby súd prihliadal aj na dôvody hodné osobitného zreteľa a náhradu trov konania žalobkyňi nepriznal. Vo veci samej navrhli napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Právny zástupca žalobkyne vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že s uložením záväzku žalobkyne vo výške 6 769,01 Eur do súdnej úschovy jej záväzok v celom rozsahu zanikol. Poukázal na to, že nebohý MVDr. W. A. neposkytol žalobkyňi súčinnosť potrebnú na splnenie dlhu, t. j. odmietol prevzatie plnenia pôžičky zo dňa 2. 8. 2006 a svojím nekonaním sa snažil nadobudnúť byť žalobkyne do trvalého vlastníctva. Zdôraznil, že zmluva o zabezpečovanom prevode práva obsahuje také dojednanie, ktoré nie je možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy, a preto je celá neplatná, lebo jej obsah a účel je v rozpore s dobrými mravmi. S napadnutým rozhodnutím súhlasil, a preto ho navrhol potvrdiť. Uplatnil si trovy odvolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia, ktoré špecifikoval.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len O. s. p.), vzhľadom

na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O. s. p., bez nariadenia pojednávania s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia, o ktorom boli účastníci písomne upovedomení, ako aj bol oznámený na úradnej tabuli súdu (§ 214 ods. 2 v spojení s ust. § 156 ods. 3 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je dôvodné.

Úlohou odvolacieho súdu v odvolaní namietanom nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvého stupňa na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Oboznámením sa s obsahom spisu, ako aj výsledkami vykonaného dokazovania, odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil (§ 153 ods. 1 O. s. p.). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvého stupňa.

K uplatneným odvolacím námietkam, t. j. namietaným skutkovým zisteniam súdu prvého stupňa odvolací súd uvádza, že súd prvého stupňa na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam. Vykonané dôkazy vyhodnotil jednotlivo, v ich vzájomnej súvislosti v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z ust. § 132 O. s. p.. Hodnotenie dôkazov je vždy vecou súdu, nie účastníkov konania.

Absolútna neplatnosť právneho úkonu znamená, že právny úkon svojím obsahom a účelom odporuje zákonu alebo zákon obchádza. Obchádzanie zákona obsahom alebo účelom urobeného právneho úkonu spravidla znamená, že právny úkon neodporuje síce výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť, a teda o absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Platnosť či neplatnosť právneho úkonu sa so zreteľom na okolnosti daného prípadu posudzuje vždy v okamihu, keď k právnemu úkonu došlo. Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada ex offio, t. j. z úradnej povinnosti, nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému.

Je nesporné, že súd prvého stupňa správne posúdil obsah zmluvy o zabezpečovacom prevode práva z hľadiska náležitostí, ktoré ustanovenia hmotného práva vyplývajúce z ust. § 553 Občianskeho zákonníka požadovali. Po splnení zabezpečovaného záväzku však veriteľ je povinný opäť dlžníkovi umožniť výkon práva v rozsahu jeho prevodu a vydať dlžníkovi všetko, čo z prevedeného práva získal. Len čo dlžník splní svoj zabezpečený dlh, zaniká aj zabezpečenie prevodom práva, t. j. dlžník opäť nadobúda právo prevedené na veriteľa.

Súd prvého stupňa správne poukázal na nepomer predmetu záväzku žalobkyne, t. j. výšku peňažnej pôžičky 160 000 Sk a hodnotu prevádzanej nehnuteľnosti. Zložením finančných prostriedkov žalobkyňou do úschovy súdu došlo k splneniu dlhu, a teda zániku zabezpečenia prevodu práva. Aj z tohto pohľadu súd prvého stupňa správne poukázal na naliehavý právny záujem žalobkyne na určení vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti z dôvodu, že žalovaní v dedičskom konaní po nebohom MVDr. W. A. nadobudli spornú nehnuteľnosť ako poručiteľov majetok. Namietané nesprávne právne posúdenie nebolo opodstatnené.

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že dojednanie zmluvy o zabezpečovacom prevode práva svojím obsahom a účelom je v rozpore s dobrými mravmi, a preto takáto zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom v súlade s ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku týkajúcu sa priznanej náhrady trov konania. Je nesporné, že v sporovom konaní platí zásada zodpovednosti účastníka za výsledok sporu vyplývajúca z ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Súd prvého stupňa o trovách konania rozhodol podľa zásady úspechu žalobkyne v sporovom konaní. Aplikácia ustanovení § 150 ods. 1 O. s. p. v danom prípade neprichádza do úvahy z dôvodu, že právo na náhradu trov konania je súčasťou práva účastníka na súdnu ochranu zaručeného Ústavou Slovenskej republiky (čl. 46). Žalovaní v konaní pred súdom prvého stupňa nepoukazovali na dôvody hodné osobitného zreteľa, na ktoré by súd prvého stupňa mal pri rozhodovaní o trovách konania prihliadať. Z tohto dôvodu ani námietka proti priznanej náhrade trov konania nebola opodstatnená.

Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny v súlade s ust. § 219 ods. 2 O. s. p..

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa §224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že priznal žalobkyňi, ktorá bol a v odvolacom konaní úspešná náhradu trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby á 57 Eur (vyjadrenie k odvolaniu § 11 ods. 1, písm. a), § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky MS SR č. 655/2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ďalej len cit. vyhlášky). Súčasťou priznanej náhrady je náhrada režijného paušálu á 7,63 Eur (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky). Právny zástupca žalobkyne preukázal, že je platcom dane z pridanej hodnoty, a preto mu bola priznaná náhrada dane z pridanej hodnoty zo sumy 64,63 Eur vo výške 20 %, t. j. v sume 12,93 Eur (§ 18 ods. 3 cit. vyhlášky). Celkom z titulu trov právneho zastúpenia bola priznaná náhrada vo výške 77,56 Eur, k zaplateniu ktorých súd zaviazal žalovaných v 1. až 3. rade spoločne a nerozdielne.

Povinnosť žalovaných nahradiť žalobkyňi trovy právneho zastúpenia vyplývajú z ust. § 149 ods. 1 O. s. p., ktorých výška je v súlade s cit. vyhláškou.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozsudku odvolanie nie je prípustné.